

Kirkebladet

FOR SAKSKØBING-EGNEN

Indhold

Alle er vi ét i Kristus	2
Majbølle og Vigsnæs Sogne	3
Sakskøbing Sogn	4
Gudstjenestelisten	6
Slemminge Fjelde Våben- sted Engestofte Sogne	8
Radsted og Tårs Sogne	9
Fælles for alle sogne	11
Humlen ved det hele	12

*Det mulmer mod den mørke nat,
og dagen er nu på sit sidste fjed;
mod vesten haver solen sat
sin gang hen til sit vanlig nedgangssted;
i Jakob rinder dog en stjerne op
såvel i dale som på bjergetop.*

DDS 763

Efterår 2015

Nr. 3 · september - november 2015 · 12. årgang

Alle er vi ét i Kristus

'Alle I, der er døbt til Kristus, har jo ikklædt jer Kristus. Her kommer det ikke an på at være Jøde eller græker, på at være træl eller fri, på at være mand og kvinde, for I er alle én i Kristus Jesus, og hører I Kristus til, er I også Abrahams afkom, arvinger i kraft af Guds løfte'.

(Galalterbrevet 3,28-29)

I skrivende stund nærmer vi os den afsluttende etape i vores Bibelmaraton i Lolland Østre Provsti. Mange vil mene at vi stadig har det vigtigste til gode, Det Nye Testamente med de fire evangelier og alle brevene, og Apostlenes Gerninger, og Åbenbaringen, sidst men ikke mindst.

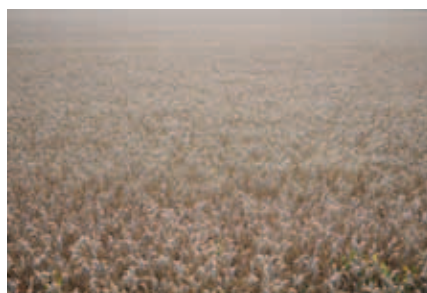
Der venter os meget nyt, især en særlig genre, som vi kun møder få gange i Det Gamle Testamente, Jesu lignelser. Jesus fortæller lignelser for med ord at male billeder af det Guds rige han forkynder, men som er så svært at begribe for os alle dengang som i dag.

En lignelse er billede der males med ord, en eksempel-fortælling der skal vække en erkendelse hos tilhøreren. Vi kan tænke på lignelsen om sædemanden, lignelsen om den barmhjertige samaritaner, eller lignelsen om de ti brudepiger.

Hvis jeg havde mødt Paulus på en af hans mange rejser, ville jeg have vist ham dette billede af en kornmark kort før høsten herude på Vestlolland og spurgt ham, om ikke dette billede kunne ligne ordene fra Galalterbrevet om ophævelse af forskelle, om at være én i Kristus.

Jeg tror vi kender den oplevelse vi har, når vi ser på en kornmark eller en menneskemængde med et bestemt blik. Så er det som om forskellene på de enkelte dele i mængden ophæves, og vi ser kun mængden, helheden. Her er alle én i mængden.

På samme måde med mængden af alle som i dåben har ikklædt sig Kristus. Her gælder det som Paulus siger, at de individuelle forskelle ophæves. Alt det som ellers er med til at gøre én til den man er, ens etniske tilhørsforhold eller ens køn, om

man er mand eller kvinde, jøde eller græker, træl eller fri eksisterer ikke længere. For I Kristus ophæves alle individuelle forskelle. Her er vi én.

Men ser vi godt efter og betragter billedet nærmere, ser vi, at mængden, kornmarken, jo stadigvæk består af uendeligt mange enkeltstående strå med aks og korn, alle med hver sine særlige kendetegn, som gør dem til helt individuelle og enestående skabninger – helt og aldeles adskilt fra de andre aks omkring dem. De hører kun til den samme mængde, fordi de nu en gang er sået på den samme mark. Individet i sig selv og dets ophævelse i mængden eksisterer altså på én og samme tid derude på kornmarken. Billedet forestiller mange korn og en kornmark.

På samme måde kan man have det, når man befinder man sig i storbyer som Paris eller Berlin eller New York. Her kan man blive ramt af følelsen af at forsvinde og være næsten usynlig, fordi man blot er en i mængden. Fordi man ser sig selv i et mængdeperspektiv. Så sker det underlige, at man forsvinder ind i menneskehavet som et vandmolekyle i havet, uløseligt forbundet med andre, henvist til at blot at følge med strømmens bevægelse. Den samme følelse af fællesskab og masse kan opstå på et fodboldstadion, eller ved et karneval eller på Roskildefestival, hvor mange er samlet på lidt plads.

Anderledes er det her på landet, hvor vi bor. Her er det ikke mængdeperspektivet der dominerer. Det er snarere den individuelle synsvinkel, hvor de enkelte strå, de enestående mennesker får lov at dominere og træde frem. Her træder vi først ind

i fællesskabet når vi samles til gudstjeneste om søndagen. Bor man derimod i en storby er det nødvendigt først at træde ud af byens brogede og mangfoldige fællesskab for at kunne holde gudstjeneste sammen med andre.

Hvordan mon Paulus havde tænkt sig at forskellene skulle ophæves, når vi bliver ét i Kristus? Hvordan kan en baptist, en folkekirkekristen, en mand, en kvinde, en fynbo, en københavner, en inder og en afrikaner alle være ét i Kristus?

Hvordan kan vi være del af mængden og helheden uden at de enkelte forskelle forsvinder?

Er det ikke kun hin enkelte der kan tage imod Kristus og lade sig omvende?

Hvordan kan en hel nation eller et helt land og et folk være kristent?

Esbern Gaur Vernersen

Kirkebladet for Saksøbing-egnen

udgives af menighedsrådene i de ni sogne.

Redaktør

Lisbeth Lumby
Enebærvej 6, 4990 Saksøbing
E-mail: lrkr@km.dk

Kirkebladet trykkes i 5000 eksemplarer og udkommer 4 gange om året: 1. marts, 1. juni, 1. september og 1. december.

Ved manglende levering bedes man henvende sig til kirkekontoret i Saksøbing eller sognepræsten.

Deadline næste gang:
Mandag den 12. oktober 2015

Redaktionens medlemmer

- Bendicht Mader, Tårs
- Esbern Gaur Vernersen, Majbølle-Vignæs
- Anne Birgitte Villadsen, Radsted
- Lisbeth Lumby, Saksøbing
- Knud-Erik Rasmussen, Våbensted
- Kenneth Bjørnholt Jacobsen, Slemminge

Majbølle og Vignæs Sogne

Høstgudstjenesten

13. september 2015 i Majbølle Kirke. Høstgudstjenesten bliver i år noget særligt, da Danmarks Radio transmitterer hele gudstjenesten direkte. Det er i øvrigt tredje gang inden for de sidste år, at DR laver transmission fra Majbølle Kirke.

Vanessa Guldborg Hoffmann og Nina Maria Steen medvirker på hhv. trompet og althorn. De vil sammen med orgelet som prælude spille "Meine Seele hört im Sehen" af G. F. Händel. Originalt en udgave for fløjte, obo og harpsichord, men her transskriberet og arrangeret for orgel, trompet og althorn af kirkens organist KC. Interludium før nadveren ligeledes i transskriberet form er: Tomaso Albinonis kendte Adagio. Til sidst postludiet "Aria et Duetto" af J. S. Bach originalt arrangeret for trompet, trombone og tuba, men her i en udgave for trompet, althorn og orgel af kirkens organist.

Menighedens sang denne dag ledsages ud over kirkens faste sanger Ann-Lisa Niclasen også af Helen Løje.

Vi håber på, at mange vil møde op, også selvom man ikke er landmand og kan takke for høsten. Der er sikkert meget andet, man kan sige tak for. Salmisten Matthias Claudius skriver:

*Alle gode gaver, de kommer ovenmed
så tak da Gud, ja, pris dog Gud
for al hans kærlighed!*

Reformationsgudstjeneste

Den 25. oktober fejrer vi reformationen med en særlig gudstjeneste. Anledningen er at det den 31. oktober i 2017 er 500 år siden at Luther slog sine 95 berømte teser om aflad op på døren til Slotskirken i Wittenberg. Siden har der været mange traditioner for at fejre reformationen herhjemme. Lolland Falsters Stift vil også markere jubilæet i løbet af de næste to år og jubilæet er i det hele taget en god anledning til at minde hinanden denne store begivenhed i vores kirkes historie. Læs mere på <http://luther2017.dk/>

Maria Montell gæster 25. november Majbølle Kirke.

Gospel koncert Rainbow Singers i Vignæs Kirke

Den 28. oktober kl. 19.30 får vi besøg af Rainbow Singers i Vignæs Kirke. Rainbow Singers synger gospel når det er allerbedst. Kom og hør klassikere som 'Down by the Riverside', 'The Lord is my Shepherd', 'Jesus, oh what a wonderful child', 'Hold on' - og mange andre.

Koncert med Maria Montell 25. november kl. 19.00 i Majbølle Kirke

Maria Montell spiller denne aften koncert i Majbølle Kirke sammen med Hannibal Gustavsson på Guitar og Frederik Damsgård på bas. Hun vil denne aften levere en perlerække af vedkommende danske sange hentet fra hendes eget sangkatalog og sunget fra hjertet, så man ikke kan undgå at blive revet med. Der bliver tale om god og smagfuld pop tilsat både jazz og eksotiske rytmer. Entré 50 kr.

Konfirmander

I år begynder konfirmationsundervisningen med en 'introgudstjeneste' i Slemminge Kirke onsdag den 2. september kl. 19.00. Det er en 'håndholdt' gudstjeneste, hvor alle kan være med og alt bliver forklaret undervejs. Således skulle vi alle få en god start på forløbet og på at gå i kirke.

Undervisningen den 3. september er aflyst for holdene i Majbølle-Vignæs, Slemminge-Fjelde og Våbensted-Engestofte.

Fredag morgen den 4. september er der til gengæld afgang fra Nak-

skov havn til Lollands Albue, hvor vi igen i år vil lade os ryste sammen i de smukke omgivelser omkring det gamle Lodshus.

Herefter følger undervisningen en særlig plan, som udleveres ved undervisningens start.

»En flig af mit hjerte«

Fortælleaften med Marianne Christiansen i Majbølle Præstegård den 29. september kl. 19.00. Vi kan glæde os til en fantastisk og hjertegribende fortælling. Dørene åbnes kl. 18.30. Gratis adgang.

Fællesskabet

Som nævnt i sidste kirkeblad mødes vi følgende tirsdage: Den 29. september (første møde), den 13. og 27. oktober, den 10. og 24. november, og den 8. december (afslutning med gudstjeneste og frokost). Man kan glæde sig til at møde bl.a. Nils og Laila Roland, som begge er kendte ansigter på egnen.

Der trykkes et program om fællesskabet.

Adresser Majbølle-Vignæs

Sognepræst

Esbern Gaur Verner
Præstestræde 45, 4862 Guldborg
Tlf. 54 77 02 35
Mandag er fridag.
Træffetid tirsdag kl. 12-14
i præstegården,
ellers efter aftale. Ring gerne.

Graver

Jesper Nielsen
Spurvestræde 15, 4862 Guldborg
Tlf. 40 86 20 69

Formand for menighedsrådet

Lone Rode Olsen Kepp
Majbøllevej 93, 4862 Guldborg
Tlf. 54778383

Kirkebil

Kan bestilles til alle gudstjenester i Majbølle/Vignæs Kirker.
Ring venligst til Bjarnes Taxi,
tlf. 54 43 55 24, senest kl. 16.00
dagen før.
Menighedsrådet betaler transporten.

Sogdenes hjemmeside

www.majboellevignaes.dk

Sakskøbing Sogn

Sogneeftermiddage

For alle interesserede arrangerer Sakskøbing menighedsråd jævnlige møder med et alsidigt program i præstegårdens konfirmandstue, Vestergade 6. Der er mulighed for gratis kirkebil, som kan bestilles på tlf. 54 85 43 44. Alle er velkomne! Vi serverer kaffe á 10 kroner.

Tirsdag den 8. september 2015 kl. 14.00: Vi begynder sæsonen med en kort gudstjeneste i kirken og går derefter over til kaffebordene i præstegårdens konfirmandstue til *Mormor i Indien*. Fhv. violinist i Odense Symfoniorkester Hanna Gaarn Larsen, Sakskøbing, fortæller om, hvordan hun sammen med sin datter og sit barnebarn flygtede fra Indien i 2012.

Tirsdag den 13. oktober 2015 kl. 14.00: Carl Nielsen, Danmarks store komponist - fra hyrde dreng til klassisk musiker og komponist.

Vores gæst er Gunna Knudsen fra Århus. Hun er oprindelig uddannet sanger og har gennem årene holdt utallige foredrag om musik, litteratur og opera, bl.a. på Ældre kulturhøjskolen ved FOF. Vi følger Carl Nielsen fra hans fattige, men dog så rige fynske barndom til et interessant kunstnerliv sammen med hustruen billedhuggeren Anne Marie Brodersen. Foredraget vil krydres med lidt oplæsning og musikeksempler på CD - og vi synger et par af Carl Nielsens sange.

Tirsdag den 10. november 2015 kl. 14.00: Vejen til valgret for kvinder.

Marie Louise Friderichsen, jurist, skovejer og politiker, Nakskov, fortæller om den lange vej til valgret for kvinder fra Grundloven blev vedtaget i 1849 til kvinder også kunne stemme i 1915.

Det krævede, at mange progressive kvinder og mænd lagde meget arbejde i at få Danmark og især Christiansborg gjort modent til både

kvindelige vælgere og kvindelige politikere.

Undervejs møder vi nogle af de personer, der gjorde det muligt og nogle af dem, der efterfølgende brugte retten. Hør om Matilde Fibiger, Nina Bang, Lis Groes og flere andre.

Bibelmарaton

Provstiets bibelmарaton besøger Sakskøbing to gange i efteråret. Torsdag d. 17. september og onsdag d. 18. november, begge dage kl. 19 i Sakskøbing Kirke. Se mere på side 11.

Strikkegruppe

Menighedsplejen har en strikkegruppe som mødes 1 gang om måneden i Sakskøbing Sognegård. Vi hygger med pindene, kaffe og kage.

Alt det fine håndarbejde der bliver lavet, sælges hvert år på basar i forbindelse med Sydhavnsøernes Frugt-festival den 3. weekend i september.

Der er fuld tryk på i de 2 dage hvor 20.000 mennesker besøger vores by. Det er sjovt men det kræver også mange hænder til at sælge strikkede varer og kaffe.

Det foregår fra kl. 14-16 og vi skiftes som regel til at have kage med til kaffen.

Der er strik flg. datoer: Onsdag d. 2. sept., tirsdag d. 6. okt., tirsdag d. 3. nov., tirsdag d. 1. dec.

Spis-Drik-Vær glad

Sakskøbing Menighedspleje og Ældresagen fortsætter det gode tilbud med fællesspisninger i Konfirmandstuen.

Vi begynder sæsonen *søndag d. 4. oktober* og så bliver der to gange i november og ingen i december, hvor alle har så travlt. Det vil blive søndag d. 1/11 og søndag d. 29/11.

Der vil blive lavet et samlet program som vil være klar i midten af september. Det vil også fremgå af sognets hjemmeside.

Frugtfestival 2015

Traditionen tro åbner vi dørene i Sognegården under Frugtfestivalen. Der vil de flittige strikkedamer

sælge ud af alle herlighederne og der vil være åbent lørdag d. 19/9 kl. 10-16.30 og søndag d. 20/9 kl. 10-15. Derudover vil der også være en bod et eller andet sted på området med strikkevarer. Vi kunne godt bruge nogle flere hænder, så selv om du hverken strikker eller hækler, vil vi meget gerne have dig med i den weekend. Man behøver ikke binde sig til begge dage, 3-4 timer vil også være en utrolig stor hjælp. Vil du gerne det, må du meget gerne kontakte Lisbeth Lumby, Sognepræst.

Fotokonkurrence

Der vil i år også være en fotokonkurrence i kirken arrangeret i samarbejde med Foto-Kartellet i Nyk. F. Der vil være tale om en slags maraton, hvor man hver time møder op i kirken for at få den næste opgave. Det begynder kl. 10 og slutter kl. 16, hvor billederne skal afleveres. Om søndagen vil alle billeder blive udstillet i kirken og man kan være med til at stemme på det flotteste.

Babysalmesang

Fra september til og med november 2015 bliver der fem hold babysalmesang i Lolland Østre Provsti med rytmikpædagog Kirsten Pedersen og lokale kræfter. Det ene hold mødes i Sakskøbing Præstegårdens konfirmandstue. Alle med et barn under et år vil modtage en invitation med posten. Det er gratis at deltage. Første gang er *onsdag den 9. september 2015 kl. 10.00*. Babysalmesang er et tilbud om musik og rytmik kombineret med salmesang, dans, rim og remser og meget mere – alt sammen for at stimulere barnets evne til at sanse verden.

Lygtemandens sang

Søndag d. 18. oktober inviterer vi alle børn i alderen 5-12 år i kirke. Vi

begynder kl. 17 i Konfirmandstuen, Vestergade 6, hvor vi skal lave lanterner og spise sammen. Kl. 17.45 kommer vores organist og vi skal øve os på en særlig lanternesang. Kl. 18.10 går vi i optog med lanterne rundt om Torvet og enderovre i kirken, hvor vi holder en kort lysgudstjeneste kl. 18.30. Det er gratis at deltage og der er ingen tilmelding.

Sangformiddage

Så er det igen tid til at mødes til hyggelig fællessang i Sognegården på torvet. Vi begynder sæsonen onsdag d. 23. september og ses igen onsdagene d. 28. oktober og 25. november. Alle dage er det fra kl. 10-11.30. Sangformiddagene er ikke noget kor, så man kan bare møde op de dage, man kan, og synge med fra højskolesangbogen og salmebogen. Undervejs er der også kaffe og småkager.

Koncerter

Søndag d. 27. september kl. 20 er der orgelkoncert med kirkens egen organist Flemming Chr. Hansen, som spiller musik af Matthias Weckmann og sig selv.

Søndag d. 25. oktober kl. 20 er der gospelkoncert med Lollands eget gospelkor Rainbow Singers under ledelse af Karina Fredensborg. Koret synger gospelsange og traditionelle spirituals med solister og et lille band.

Pigekoret søger sangere

Der er stadig ledige pladser i Saksøbing Kirkes Pigechor. For at være med skal man være mellem 11 og 19 år, når man begynder i koret. Det er vigtigt, at alle sangere i koret har en god stemme, så man skal til en kort optagelsesprøve for at komme med. Kontakt kirkens organist Flemming Chr. Hansen på 29 26 56 09.

Særlige gudstjenester

Søndag d. 27. september kl. 10.30 medvirker Saksøbing Kammerkor ved gudstjenesten. Koret synger Giuseppe Tartinis "Stabat Mater" som led i en temagudstjeneste om Jesu mor, Maria.

Søndag d. 4. oktober kl. 19 medvirker Saksøbing Kirkes Pigechor ved aftengudstjenesten, hvor de opfører Jehan Alains "Messe modale" sammen med tidligere kgl. kapelmusikus Verner Nicolet på fløjte.

Søndag d. 1. november kl. 10.30 medvirker kirkens pigechor ved Alle Helgens-gudstjenesten, hvor de bl.a. synger lysprocession først og sidst. Dagen er en mindedag for dem, der er døde i året, der gik, og efter gudstjenesten er der mange, der går på kirkegården med blomster og lys. I den anledning er der åbent i kirkegårdskapellet ca. kl. 12-12.30, hvor kirkens organist spiller stilfærdig orgelmusik for dem, der ønsker at samle tankerne en stund.

Og så kan vi godt løfte sløret for at december måneds to store musikbegivenheder, julekoncerten og De ni læsninger ligger henholdsvis d. 6. og 20. december, begge dage kl. 16.

Salmecirkel

I dette kirkeår har vi 12 helt særlige gudstjenester - en Salmecirkel. Gudstjenesterne har fokus på en enkelt salme, som ikke bare synges, men også på anden vis bearbejdes i ord og toner. Præsterne belyser dagens evangelium igennem betragtninger over salmen, og imellem disse korte "miniprædikener" spiller organisten nykomponeret musik, skrevet specielt til lejligheden og meget tæt knyttet til salmens tekst. De sidste tre salmecirkelgudstjenester er 20. september ("Du gav mig, o Herre, en lod af din jord"), 25. oktober ("Nu står der skum fra bølgetop") og 22. november ("Zions vægter hæver røsten"). Læs mere om ideen på giflerne.dk/partita.

Adresser Saksøbing Sogn

Kirke- og kirkegårds kontor

Torvet 10, 4990 Saksøbing
Tlf. 54 70 44 09
saksøbing.sogn@km.dk
Åbent mandag-fredag kl. 9.30-11.30
Torsdag tillige kl. 15.30-17.00
Onsdag lukket

Kordeg

Helle Huysdens Poulsen

Sognepræst

Hanne Margrethe Tougaard (HMT)
Vestergade 6, 4990 Saksøbing
Tlf. 54 70 42 02
Træffes bedst 11.00-12.00
e-mail: hmt@km.dk
Mandag er fridag

Sognepræst

Lisbeth Lumby (LL)
Enebærvej 6, 4990 Saksøbing
Tlf. 54 77 28 82
Træffetid Torvet 10 kl. 10.00-11.00
Tlf. 54 70 45 17
e-mail: lrkr@km.dk
Fredag er fridag

Sognepræst

Bendicht Mader (BM)
se under Tårs.
Særligt tilknyttet Saxenhøj og træffes hver anden torsdag ved andagterne i fællesrummet på Eblevang.

Saksøbing Kirkegård

Maribovej 1, 4990 Saksøbing
Kirkegårdsleder: Vakant

Træffes på kirkekontoret
hverdag kl. 11.00-11.30
Kontor: 54 70 44 93
Mobil: 61 22 18 93
Mail: Saksøbingkirkegaard@mail.dk

Organist

Flemming Chr. Hansen
Hvedevænget 6, 4880 Nysted
Kontor Torvet 10
Mobil 29 26 56 09
www.giflerne.dk

Kirketjenere

Bibi Hansen Beske, tlf. 21 25 30 93
Lene Thun Madsen, tlf. 61 22 18 09

Menighedsrådsformand

Ebbe Bressing
Nystedvej 33, 4990 Saksøbing
Tlf. 54 70 73 24

Kirkeværge

Jette La Fontaine,
Majbøllevej 72, 4862 Guldborg
Tlf. 25 18 08 52

Kirkebil

DanTaxi telefon 54 85 43 44
eller 70 25 25 25

Sognets hjemmeside

www.saksøbing-sogn.dk

Sognepræst	Hanne Margrethe Tougaard (HMT) og Lisbeth Lumby (LL)	Kenneth Bjørnholt Jacobsen (KBJ)		
	Kirke	Sakskøbing	Våbensted - Engestofte	Slemminge - Fjelde
Onsdag d. 2. September				19.00 Slemminge opstartsgudstjeneste
Søndag d. 6. september 14. s. e. trinitatis	10.30 LL	10.30 Engestofte		
Tirsdag d. 8. september	14.00 LL i f.m. sogneeftermiddag			17.00 Fjelde Spaghettigudstjeneste
Søndag d. 13. september 15. s. e. trinitatis	10.30 HMT	14.00 Engestofte Høstgudstjeneste		
Lørdag d. 19. September		13.00 Engestofte Økumenisk andagt		
Søndag d. 20. september 16. s. e. trinitatis	10.30 LL Høstgudstjeneste Salmecirkel 10, Kirkekaffe			10.30 Fjelde
Onsdag d. 23. September		19.00 Våbensted Ungdomsgudstjeneste		
Søndag d. 27. september 17. s. e. trinitatis	10.30 HMT Sakskøbing kammerkor			14.00 Slemminge Høstgudstjeneste
Torsdag d. 1. Oktober				19.00 Slemminge Temagudstjeneste
Søndag d. 4. oktober 18. s. e. trinitatis	19.00 HMT Sakskøbing Kirkes Pige- og Kirkekaffe	10.30 Engestofte		
Søndag d. 11. oktober 19. s. e. trinitatis	10.30 LL			10.30 Fjelde
Tirsdag d. 13. Oktober				19.00 Fjelde Lysgudstjeneste
Søndag d. 18. oktober 20. s. e. trinitatis	18.30 LL Arrangement for børn fra kl. 17.00	10.30 Våbensted		
Onsdag d. 21. Oktober		17.00 Våbensted Spaghettigudstjeneste		
Søndag d. 25. oktober 21. s. e. trinitatis	10.30 HMT Salmecirkel 11			9.00 Slemminge EGV
Lørdag d. 31. Oktober		13.00 Våbensted Afskedsgudstjeneste		
Søndag d. 1. november Allehelgen	10.30 HMT og LL	17.00 Våbensted		19.00 Slemminge
Søndag d. 8. november 23. s. e. trinitatis	10.30 LL			10.30 Fjelde
Onsdag d. 11. november		19.00 Engestofte Lysgudstjeneste		
Søndag d. 15. november 24. s. e. trinitatis	10.30 HMT			10.30 Slemminge
Tirsdag d. 17. november				17.00 Fjelde Spaghettigudstjeneste
Søndag d. 22. november Sidste s. i kirkeåret	10.30 LL Salmecirkel 12	17.00 Våbensted EGV		
Onsdag d. 25. november				19.00 Slemminge Jagt-gudstjeneste
Søndag d. 29. november 1. s. i advent	10.30 HMT Kirkekaffe	10.30 Engestofte		

	Esbern Gaur Verner sen (EGV)	Bendicht Mader (BM)	Anne Birgitte Villadsen (ABV)
Dato	Majbølle - Vigs næs	Tårs	Radsted
2/9			
6/9	10.30 Majbølle	10.30	19.00 Konfirmandvelkomst
8/9			
13/9	10.00 Majbølle Høstgudstjeneste med transmission i DR	19.00 Høstgudstjeneste	10.30
19/9			
20/9	10.30 Vigs næs		10.30 Høstgudstjeneste, frokost og menigheds møde
23/9			
27/9	10.30 Majbølle med præst praktikant	10.30	9.00
1/11			
4/10	10.30 Majbølle		10.30 Tårnrumskaffe
11/10	9.00 Majbølle KBJ	10.30	
13/10			
18/10	19.00 Majbølle Kirkekaffe	9.00	10.30
21/10			
25/10	10.30 Majbølle Reformationsgudstjeneste	10.30	14.00 Kirkekaffe
31/10			
1/11	17.00 Vigs næs 19.00 Majbølle	19.00	10.30
8/11	9.00 Majbølle KBJ	10.30	
11/1			
15/11	10.30 Majbølle		10.30
17/11			
22/11	19.00 Majbølle Kirkekaffe	10.30	19.00
25/11			
29/11	17.00 Majbølle KBJ	14.00	10.30 Tårnrumskaffe

Slemminge Fjelde Våbensted Engestofte Sogne

Spaghetti

Efter sommerpausen tager vi igen familiegudstjenester på gudstjenestelisten. Ideen er, at de travle børnefamilier kan komme til gudstjeneste med og for børn, hvor der også er sørget for aftensmaden – som jo ellers ofte rent praktisk binder børnefamilien til hjemmet. Gudstjenesterne er korte og i børnehøjde, men voksne kan sagtens få mere end aftensmaden med hjem – vi synger salmer, lytter til orglet, hører historie, leger – og lærer at bede. Og er sammen om et måltid i forlængelse af tjenesten. Maden er gratis. Hidtil har familiegudstjenesterne været i de små kirker, men nu udvider vi til de store. I efteråret er familiegudstjenesterne i Fjelde tirsdag 8/9, i Våbensted onsdag 21/10 og igen i Fjelde tirsdag 17/11. Hver gang kl. 17.

Babysalmesang

Også for de helt små åbner kirken sine døre og arme. For børn under 1 år og deres forældre har vi babysalmesang under ledelse af vores suveræne musikpædagog Kirsten. Vi leger og synger og hygger os sammen i Våbensted Præstegård. Efter babysalmesangen er der kaffe og kage og saftvand, og for de små en mulighed for at spise. I efteråret er det onsdagene 9/9, 23/9, 7/10, 28/10, 11/11 og 25/11, hver gang kl. 11.30. Det er gratis at deltage, men man skal melde sig til hos sognepræsten – se faktaboksen her på siden. Gengangere er i øvrigt meget velkommen.

Høstgudstjenester

Her på Lolland har vi meget at takke for. Jorden er fantastisk frugtbar, og øen er lidt af et smørhul. Når høsten så småt er ved at være i hus, afholder vi høstgudstjeneste netop for sammen at takke ham, der har givet os alt. I år finder høstgudstjenesterne i pastoratet sted i Engestofte søndag 13/9 og i Slemminge søndag 27/9, hver gang kl. 14. Efter gudstjenesten i Engestofte bydes på kaffe og kage. I Slemminge præstegård senere på

månedens er der som vanligt høstklejner og æblekage.

Økumenisk andagt

Igen i år fejres Sankt Birgitta af Vadstena lokalt. Birgitta stiftede i midaldertiden munke- og nonneordenen birgittinerne, der byggede det kloster, hvis kirke i dag er Lolland-Falster stifts domkirke. Lørdag 19/9 begynder fejringen med en økumenisk andagt i Engestofte kirke kl. 13 ved Kenneth Jacobsen. Økumenisk betyder, at dagen er fællesskirkelig og altså spænder over de skel, som gennem kirkehistorien er opstået mellem kristne. Det er en dag, hvor vi kan mødes i fællesskab – og møde hinanden. Efter andagten går pilgrimsfærden gennem Holmeskoven med pauser, hvor der kan spises madpakker og drikkes kaffe. Kl. ca. 15.30 er der andagt i Sankt Birgitta katolske kirke i Maribo, hvorefter turen går til Maribo domkirke med andagt kl. ca. 16.10 ved Per Møller. Kl. ca. 17.15 er der messe i Klosterkirken hos birgittasøstre. Hvis man ønsker at være med til det afsluttende måltid i klostret, skal man tilmelde sig til søstre på tlf. 5557 2817. Måltidet koster 60 kr. For mulighed af afhentning af biler ved Engestofte Kirke: Kontakt Jerzy på 2140 9188.

Ungdomsgudstjeneste

Som vanligt indbydes til ungdomsgudstjeneste for alle unge og gamle, hvor årets konfirmander kastes ud på tyk is som aktive i gudstjenestens forløb og afvikling. Særligt konfirmandernes venner og familie ser spændt frem til denne dag, som lægger sig i forlængelse af opstartsgudstjenesten i Slemminge onsdag 2/9 kl. 19. Denne gang er det onsdag 23/9 kl. 19 i Våbensted kirke.

Temagudstjeneste

Efteråret byder på en særlig temagudstjeneste med Maria som temaet. Udover fælles Maria-salmer deltager Sakskøbing Kammerkor, som synger Giuseppe Tartinis Stabat Mater, hvil-

ket bliver meget smukt at opleve. Temagudstjenesten finder sted torsdag 1/10 kl. 19 i Slemminge kirke.

Lysgudstjenester

Efter sommer kommer efterår – og mørket vender tilbage over land og by. I kristendom spiller lys og mørke en central rolle i forståelsen af

Adresser mm

Slemminge-Fjelde Våbensted Engestofte Sogne

Sognepræst

Kenneth Bjørnholt Jacobsen
Engestoftevej 47
4990 Sakskøbing
Tlf: 54 77 93 99
E-mail: KEBJ@KM.DK
Mandag er fridag
Træffetid kl. 10-12

Formand Slemminge-Fjelde

Anette Watz
Fjelde Bygade 15
4990 Sakskøbing
anette.watz@gmail.com
Mobil 51 70 53 58

Formand Våbensted-Engestofte

Knud Erik Rasmussen
Maribovej 129
4990 Sakskøbing
ker129@anarki.dk
Tlf. 54 70 50 25
Mobil 40 50 50 25

Graver Våbensted-Engestofte

Ole Bruhn
Mobil 20 74 63 85

Graver Slemminge-Fjelde

Erling Bruhn Knudsen
Tlf. 54 77 71 70 (graverkontoret)
Mobil 20 64 27 16

Kirkebil

Kan bestilles til alle fire kirkers søn- og helligdags-gudstjenester. Ring venligst inden kl. 12 dagen før til vognmand Bo Hemmingsen på tlf. 54 77 90 49.

Pastoratets hjemmeside

www.slemmingekirke.dk

Pastoratets facebookside

de fire sogne

tilværelsen. Dette tema tager vi op ved særlige lysgudstjenester, hvor levende lys mødes med kirkerummets dunkle kroge. Det giver gudstjenesten en helt speciel atmosfære. Lysgudstjenesterne finder sted en gang om måneden frem til forårets komme. Første gang er i Fjelde kirke tirsdag 13/10 kl. 19. Næste gang onsdag 11/11 kl. 19 i Engestofte kirke.

Afskeds-gudstjeneste

Efter tro og god tjeneste gennem 23 år tager graver og kirketjener Ole Bruhn sin afsked med udgangen af oktober. Ole vil blive savnet, men inden han trækker sig tilbage, vil menigheden, personalet og rådene gerne markere dette med en afskeds-gudstjeneste lørdag 31/10 kl. 14 i Våbensted kirke. Alle er meget velkomne!

Allehelgen

I løbet af året falder mange kære fra – sådan er livet også. Ved Allehelgen-gudstjenester får man en mulighed som efterladt til sammen at mindes. Ved gudstjenesten oplæses navnene på dem, der er døde siden sidste års Allehelgen-tjeneste – og der tændes et lys for hver af dem. I år finder det sted søndag 1/11 kl. 17 i Våbensted og kl. 19 i Slemminge kirke. Enhver er naturligvis velkommen.

Jagt-gudstjeneste

Den traditionelle jagtgudstjeneste finder sted sidste onsdag i november 25/11 kl. 19 i Slemminge kirke. Som vanligt er musikken fortrinsvis på jagthorn, men vi synger også salmer. I år er prædikanten biskop Steen Skovsgaard. Efter gudstjenesten er der hyggeligt samvær i Konfirmandstuen.

Strikkeklub

Strikkeklubben mødes hver anden mandag i måneden kl. 14-16 i Våbensted præstegård. I efteråret er datoerne 14/9, 12/10 og 9/11. Alle er velkommen til at tage del i det hyggelige samvær.

Julebazar

Strikkeklubben strikker med et formål udover samværet: Hvert år afholdes en julebazar i Våbensted præstegård, hvor årets produktion sættes til salg. Der er virkelig tale om høj kvalitet til særdeles rimelige priser – så det er et godt sted at gøre et kup og finde gode julegaver. Overskuddet går til Folkekirkens Nødhjælp, som hjælper mange i en urolig verden. Bazaren finder sted lørdag 21/11 kl. 11-16. Der er endda mulighed for at købe gløgg og æbleskiver og kaffe. Vel mødt!

Radsted og Tårs Sogne

Konfirmand i Radsted 2015-16

For efteråret er planen at der indtil efterårsferien er præst torsdag morgen kl. 8.00-9.30, og fra efterårsferien indtil jul onsdag eftermiddag kl. 13.00-15.00. Den første gang er torsdag d. 3. september, og allerede søndagen efter d. 6. september er de nye konfirmander og deres familie inviteret med til aftengudstjenesten kl. 19.00 i Radsted Kirke og bagefter i præstegårdens konfirmandstue til kaffe/sodavand og orientering om hvordan konfirmationsforberedelsen foregår og hvad den handler om.

Efter jul er der præst fire gange, men herom nærmere sidenhen. Og desuden kan der være særlige arrangementer, som vil fremgå af den plan der udleveres første gang.

Høstgudstjeneste og menighedsmøde

Der er høstgudstjeneste søndag d. 20. september kl. 10.30 i Radsted Kirke. Som det er blevet tradition, indbydes der til høst-kirkefrokost bagefter i præstegården. Og derefter holdes der

det årlige menighedsmøde, en slags generalforsamling, hvor der berettes om årets gang og fortælles om planer for arbejder ved kirkerne og andet, og hvor der er lejlighed til sammen at drøfte hvordan kirken har det her på vores sted, og om der er gode idéer til nogle nye tiltag. Desuden vises de to små film på ca. 8 min. som er blevet optaget om kirkerne som led i provstiets filmprojekt.

Det er et fælles arrangement for både Radsted og Tårs. Tilmelding er ikke nødvendig.

Bibelmaraton i Radsted og Tårs

Den bibelmaraton som blev startet i kirkerne i Lolland Østre Provsti sidste efterår og fortsat i foråret, løbes nu færdig – se programmet på s. 11, eller tag en folder i kirkerne.

Torsdag d. 1. oktober kl. 19.00 når maratonen Radsted Kirke. Aftenens etape er Lukas-evangeliet og det meste af Johannes-evangeliet. Man behøver ikke at have været med alle de andre gange for at komme denne

aften. Man skal bare være nysgerrig efter at blive klogere på, hvad Lukas har at fortælle mere end historierne om barnet i krybben og om den barmhjertige samaritaner, og hvordan Johannes har sin helt egen måde at give historien om Jesus videre på.

Gennem hele forsommeren opholdt denne ugle sig i frugttræerne ved Tårs Præstegård.

Med den planlagte "etape" i Tårs Kirke onsdag d. 25. november kl. 19.00 nås Det Nye Testamente, og dermed hele Bibelens afslutning. Af Johannes' Åbenbaring oplæses kap. 21-22.

Man er velkommen til at løbe med til Bibelens sidste ord – om det så bare er denne ene gang.

Og der venter en overraskelse med duft og smag af Bibelen!?

Alle Helgen i Radsted

Søndag d. 1. november er det Alle helgens søndag. Ved gudstjenesten kl. 10.30 i Radsted kirke læses efter gammel skik navnene op på dem, der i årets løb er døde. De efterladte vil i det omfang, det er muligt, blive inviteret særligt til gudstjenesten.

En kop kaffe

Vi er kommet lidt bort fra det i Radsted Kirke – det med ca. en gang om måneden at få en kop kaffe og en småkage i tårnrummet efter gudstjenesten. Og det er ellers så hyggeligt lige at få drøftet verdenssituationen og hørt til hvordan nogen har det, inden man skal hjem igen. Så nu genoptages den gode skik.

Den lidt længere udgave fortsætter dog også, hvor vi engang imellem går over i Præstegården efter gudstjenesten og får kaffe eller andet.

Høstgudstjenesten i Tårs

afholdes søndag den 13. sept. kl. 19.00. Bagefter indbydes alle til sammenkomst med kaffe og kage m.m. i Præstegårdens konfirmandstue.

Eftermiddagsmøder i Tårs Præstegård

Første eftermiddagsmøde i efteråret 2015 afholdes tirsdag den 6. oktober. Her vil sognepræsten fortælle og vise lysbilleder fra endnu en rejse til Estland. Denne gang gik turen efter hovedstaden Tallinn til universitetsbyen Tartu.

Efterårets andet eftermiddagsmøde finder sted tirsdag den 3. nov. Her vil vi se billeder fra sogneudflugten til Skåne i juni i år, hvor vi besøgte Dalby Kirke og Lund Domkirke – og på den måde genopfriske historien, som knytter sig til disse steder.

Fra en tidligere høstgudstjeneste i Radsted Kirke. Foto: Nils Roland.

Møderne begynder kl. 14.00 og foregår i Tårs Præstegårdens konfirmandstue. Alle er velkomne.

Alle Helgen – Halloween – for børn

I forbindelse med Alle Helgen indbydes børn med deres forældre til en oplevelse i og omkring Tårs Kirke – ligesom de foregående år.

Onsdag den 4. nov. kl. 17.30 samles man foran kirken medbringende en roe-lygte. Når alle roe-lygterne er tændt, går vi i optog gennem kirkegården. Kl. ca. 18.00 går vi ind i kirken, hvor sognepræsten fortæller en Bibelhistorie fuld af spænding og dramatik.

Som afslutning byder Menighedsrådet på et lille traktament med bl.a. pølsehorn.

En dag forinden vil der være mulighed for at få hjælp til at lave en roe-lygte. Nærmere besked uddeles. Vel mødt!

Radsted og Tårs Sognes udflugt gik i år til Skåne. Her nydes frokosten ved Dalby Kirke.

Adresser Radsted / Tårs

Sognepræst

Provst Anne Birgitte Villadsen
Alleen 11
4990 Sakskøbing
Tlf. 54 70 54 08
E-mail: abv@km.dk
Træffes bedst hverdage kl. 12-13 eller efter aftale.

Sognepræst

Bendicht Mader
Tårsvej 16
4990 Sakskøbing
Tlf. 54 77 20 39
Træffes bedst kl. 11-12
Mandag er fridag.

Menighedsrådsformand

Sidsel Vadsholt Jønck
Ottevej 2
4990 Sakskøbing
Tlf. 54 77 21 99
Mobil 51 76 40 69

Kirkeværg

Rosemarie Jørgensen
Nykøbingvej 233
4990 Sakskøbing
Tlf. 23 24 89 61 (kl.16.00-20.00)

Graver

Flemming Rasmussen
Tlf. 21 25 15 96
E-mail: trgraver@os.dk

Kirkegårdskontor

Alleen 8, Radsted

Menighedsrådets e-mail

7595@sogn.dk

Hjemmeside / Facebook

www.radstedsogn.dk
<https://www.facebook.com/radstedtaars>

Fælles for alle sogne

Minikonfirmand

I efteråret kan man gå til minikonfirmand i Sakskøbing Kirke. Tilbuddet gælder alle tredjeklasser på Ellekilde og Sakskøbing Skole. Undervisningen vil finde sted i eftermiddagstimerne. Tidspunktet aftales med skolen omkring skolestart.

Forløbet vil strække sig over fem eftermiddage i september og med en afslutningsgudstjeneste med overrækkelse af diplom i begyndelsen af oktober.

Jeres børn vil i løbet af undervisningen høre om Jesus og hans liv, høre om kirken og lære kirkens rum at kende.

Vi vil også synge salmer og tegne, male og spille teater som handler om kirke og kristendom.

Kenneth Bjørnholt Jacobsen (Slemminge) og Esbern Gaur Verner sen (Majbølle) ser frem til at møde jer.

Bibelmaraton

Lolland Østre Provsti byder alle velkommen tilbage til bibelmaraton. Det sidste års tid har vi været under vejs gennem Bibelen og nu varer det ikke længe før vi løber over målstregen.

I efteråret 2015 bliver der mange etaper som ligger tæt på hinanden. Der vil være mange gange, hvor vi ses hver uge. Men det er nødvendigt for at komme i mål inden julemåneden starter. (Udførligt program kan rekvireres ved henvendelse til sognepræsterne)

Vi håber alle har haft glæde af at følges ad, og at alle holder ud så vi kommer over målstregen sammen den 25. november i Tårs Kirke.

Her vil vi fejre at vi er godt i mål og at vi sammen har læst os gennem de mange sider i det der må være verdens mest udbredte bog – Må ånden være over os!

Kalender for Bibelmaraton

<i>De små profeter I:</i>	9. september kl. 19 i Majbølle Kirke
<i>De små profeter II:</i>	17. september kl. 19 i Sakskøbing Kirke
<i>Evangelierne I:</i>	24. september kl. 19 i Kettinge Kirke
<i>Evangelierne II:</i>	1. oktober kl. 19 i Radsted Kirke
<i>Apostlenes Gerninger:</i>	8. oktober kl. 19 i Toreby Kirke
<i>Breve I:</i>	21. oktober kl. 19 i Majbølle Kirke
<i>Breve II:</i>	4. november kl. 19 i Engestofte Kirke
<i>Breve III:</i>	12. november kl. 19 i Sundkirken
<i>Åbenbaringen:</i>	18. november kl. 19 i Sakskøbing Kirke
<i>Åbenbaringen fortsat:</i>	25. november kl. 19 i Tårs Kirke

Eventliste Efterår 2015

September

Onsdag d. 2/9 kl. 14	Sakskøbing Sognegård: Strikkegruppe
Tirsdag d. 8/9 kl. 14	Sakskøbing Præstegård: Sogneeftermiddag
Torsdag d. 17/9 kl. 19	Sakskøbing Kirke: Bibelmaraton
Lørdag d. 19/9 kl. 10	Sakskøbing Kirke: Fotokonkurrence
Lørdag d. 19/9 kl. 10	Sakskøbing Sognegård: Strikkebasar
Søndag d. 20/9 kl. 10	Sakskøbing Sognegård: Strikkebasar
Onsdag d. 23/9 kl. 10	Sakskøbing Sognegård: Sangformiddag
Søndag d. 27/9 kl. 20	Sakskøbing Kirke: Orgelkoncert
Tirsdag d. 29/9 kl. 14	Majbølle Præstegård: Fælleskabet
Tirsdag d. 29/9 kl. 19	Majbølle Præstegård: Fortælleaften

Oktober

Torsdag d. 1/10 kl. 19	Radsted Kirke: Bibelmaraton
Søndag d. 4/10 kl. 12	Sakskøbing Konfirmandstue: Spis-Drik-Vær glad
Tirsdag d. 6/10 kl. 14	Tårs Præstegårds konfirmandstue: Eftermiddagsmøde
Tirsdag d. 6/10 kl. 14	Sakskøbing Sognegård: Strikkegruppe
Tirsdag d. 13/10 kl. 14	Majbølle Præstegård: Fælleskabet
Tirsdag d. 13/10 kl. 14	Sakskøbing Præstegård: Sogneeftermiddag
Søndag d. 18/10 kl. 17	Saks. Konfirmandstue: Lanterneværksted og spisning
Søndag d. 25/10 kl. 20	Sakskøbing Kirke: Gospelkoncert
Tirsdag d. 27/10 kl. 14	Majbølle Præstegård: Fælleskabet
Onsdag d. 28/10 kl. 10	Sakskøbing Sognegård: Sangformiddag
Onsdag d. 28/10 kl. 19.30	Vigsnæs Kirke: Gospelkoncert

November

Søndag d. 1/11 kl. 12	Sakskøbing Konfirmandstue: Spis-Drik-Vær glad
Tirsdag d. 3/11 kl. 14	Tårs Præstegårds konfirmandstue: Eftermiddagsmøde
Tirsdag d. 3/11 kl. 14	Sakskøbing Sognegård: Strikkegruppe
Onsdag d. 4/11 kl. 17.30	Tårs Kirke: Halloween for børn
Tirsdag d. 10/11 kl. 14	Majbølle Præstegård: Fælleskabet
Tirsdag d. 10/11 kl. 14	Sakskøbing Præstegård: Sogneeftermiddag
Onsdag d. 18/11 kl. 19	Sakskøbing Kirke: Bibelmaraton
Lørdag d. 21/11 kl. 11-16	Våbensted Præstegård: Julebasar
Tirsdag d. 24/11 kl. 14	Majbølle Præstegård: Fælleskabet
Onsdag d. 25/11 kl. 10	Sakskøbing Sognegård: Sangformiddag
Onsdag d. 25/11 kl. 19	Tårs Kirke: Bibelmaraton
Onsdag d. 25/11 kl. 19	Majbølle Kirke: Koncert Maria Montell
Søndag d. 29/11 kl. 12	Sakskøbing Konfirmandstue: Spis-Drik-Vær glad

December

Tirsdag d. 1/12 kl. 14	Sakskøbing Sognegård: Strikkegruppe
Søndag d. 6/12 kl. 16	Sakskøbing Kirke: Julekoncert med byens kor
Tirsdag d. 8/12 kl. 14	Majbølle Præstegård: Fælleskabet

Humlen ved det hele

Et af de mange spændende aspekter ved at flytte fra storby til landsby – altså modsat den gængse vej i dagens Danmark – har været at få have. I København var jeg glad for min altan med altankasser og diverse krukker, hvor alskens grønt og smukt groede. Men på Lolland ligger foran min dør en have, som i sammenligning er en park. Præstegårdshavens halvanden tønde land er svært at overskue for en gammel københavner.

Da jeg kom herved, fik jeg foræret en række porre-skud, som blev plantet med det samme. Tanken om egenproduktion af grøntsager var særdeles tiltrækkende. Tomaterne i Herlev var bestemt liflige, men her indså jeg, at mulighederne var noget større. Men så lærte jeg den gode, lollandske jord at kende: Porrerne voksede med raketfart. Og jeg prøvede at æde dem så godt jeg kunne. Det var faktisk alt for meget! Jeg gik kold i porrer.

Men så var det, at miraklet skete. De sidste porrer skød en for mig aldeles uventet stang i vejret, hvorpå der sad en bold. Bolden voksede til en stor papirklædt kugle, og da papiret sprak, åbenbares en kugle af blomsterhoveder, som snart efter sprang i blomst. De mest vidunderlige, bittesmå blomster i forskellige farver mødte luften – og så blev der fest! I den følgende tid var der en fascinerende summen af især humlebier om porreblomsterne. Det var helt tydeligt lige, hvad humlebieerne havde ønsket sig. Der kom flere forskelligt farvede humlebier end jeg troede muligt. For mig har humlebier altid været nogle smukke insekter med forskellige farver i pelsen, men ærligt talt har jeg ikke givet det faktum meget opmærksomhed. Nu

blev jeg nysgerrig. Men tiden går sin gang, når man har travlt med så meget andet, så interessen blev arkiveret i baghovedet.

Engang i foråret læste jeg så en anmeldelse af en bog, som kunne bringe lys over humlebieerne. Anmeldelsen var svært begejstret – det lød virkelig som en bog, der kunne formidle sit stof til selv en så ukynlig som mig. Faktisk lød det så godt, at jeg først tænkte på min søn: Han burde læse den! Jeg købte den, og begyndte at læse, og så blev det alligevel min bog. Bogen hedder "Humlen ved det hele", og er skrevet af den engelske biolog Dave Goulson, med undertitlen "Mit eventyrlige liv med bier". Jeg har ikke læst den færdig endnu, må jeg indrømme. For bogen er én af den slags, man slet ikke har lyst til at pløje igennem. Den er for god. Simpelthen en nydelse, som man må smage godt på undervejs. Goulson beskriver, hvordan han som barn gennem talrige forsøg på at skabe gode levevilkår for dyr af alle arter desværre fik taget livet af utroligt mange. Det er faktisk ganske morsomt, selvom man ikke skulle tro det. Men bogens hovedemne er humlebieerne og deres levevilkår i vores moderne verden. Landskab,

flora og fauna har mennesket ændret så gennemgribende, at der næsten ikke er tale om den samme verden som for mindre end et århundrede siden. For humlebieerne har det store tab af enge og deres blomsterrigdom, markernes monokulturer, honningbiernes voksende dominans, og mange andre faktorer betydet en stor omvæltning, ikke blot hertilands, men overalt, hvor man finder humlebier.

Bogen beskriver ikke mindst, hvordan hum-

lebier nu engang lever. For mig var der mange overraskelser. Nu ved jeg besked om dronninger og menige bier, deres redebygning, kønsliv, hvilke planter de foretrækker, hvordan de klarer at navigere over betragtelige afstande, og en hel del andre af deres mange underfundigheder. Ja, tænk blot, at der findes humlebier med navne som Kravejordhumle, Pilejordhumle, Jordsnyltehumle, ja endda Foranderlig Humle! Humlebieerne fordeler sig på et væld af arter med forskellige levevilkår og nicher. Min verden har udvidet sig.

Her hvor vi siger farvel til sommeren, opfordrer jeg til at kikke nærmere på de små, flyvende skabninger, som humlebieerne er. Dem må vi sætte pris på og værne om. De er ikke alene helt nødvendige for overlevelsen af vores flora, men temmelig interessante i sig selv. På mine porrekugler som på mange af sommerens blomster viser det sig, at humlebieerne ikke har til sinds at opgive. Men vi ved, at mange arter er trængt tilbage og har det for svært. Humlebien er en af de skabninger, der fortæller noget afgørende om, hvordan vi mennesker tager hånd om den verden, vi ikke selv har skabt.

Kenneth Bjørnholt Jacobsen